

НА ЧАСІ

Вручення дипломів бакалавра з відзнакою

25 червня 2019 року в Ніжинському державному університеті відбулась урочиста церемонія вручення дипломів. Двадцять випускників одержали довгоочікувані дипломи з відзнакою про повну вищу освіту.

Ректор університету у своєму вітальному слові зазначив, що диплом – це путівка в нове, нелегке, доросле життя. Олександр Григорович закликав студентів не втрачати зв'язків із своєю Alma Mater, запросив охочих вступати до магістратури, продовжувати наукову діяльність і, тим самим, зробити внесок у розвиток нашої України. Він також відзначив подяками студентів за активну участь у громадському житті університету. Випускників привітали почесні гості урочистого заходу: депутат Верховної ради Олександр Кодола, депутат обласної ради Наталія Копиця та міський голова Анатолій Лінник. Гості побажали випускникам високих професійних досягнень, впевненості у власних силах, а професорсько-викладацькому складу – творчих успіхів, терпіння, мудрості.

Дорогі випускники, щиро бажаємо всім Вам яскравого, наповненого життя та нових гарних перспектив!

6 червня – День журналіста України

*Зі святом,
дорогі колеги!*

Вітати себе зі святом – професійно не коректно, але можна вибачити, якщо відчуваєш у цьому потребу... Я хочу привітати усіх нас зі святом, бо Ніжинська вища школа нарешті здобула право на професійну підготовку журналістів. Уже два роки ми готуємо фахівців зі спеціальності: «Журналістика». Збулася багаторічна мрія багатьох поколінь випускників Гоголівського вишу! А тому перші слова вітання линуть на адресу ректора університету, доцента Олександра Самойленка – він доклав багато зусиль, щоб дана спеціальність отримала прописку у вузі, а ще підтримує її розвиток; титанічну роботу з ліцензування спе-

ціальності провела завідувач кафедри української літератури та журналістики доцент Оксана Капленко. Найщиріші вітання викладачам кафедри, професійним журналістам: членам Національної спілки журналістів України, доктору з соціальних комунікацій, професору Тетяні Дзюбі та доктору філологічних наук, професору Миколі Тимошику. Це з їх полум'яних сердець, з їхнього інтелекту формується молоде покоління журналістів, майбутнє України...

Професія журналіста приваблює сьогодні багатьох молодих людей чисельними перевагами та широкими можливостями. Серед них, на які слід наголосити: журналістика надає людині широкий простір для самореалізації, вона приваблює можливістю доносити до людей правду, примножувати

у світі добро. А тому хочу привітати своїх колег професійних журналістів, які працювали і працюють у виші, це: члени Національної Спілки журналістів України, доктор філологічних наук, професор *Олександр Астаф'єв*; письменник, старший викладач *Тетяна Сидоренко*; директор Центру співпраці з українською діаспорою *Надія Онищенко*. Вони добре дбали і дбають, щоб зерно творчості проростало у серцях студентів.

Професія журналіста дозволяє багато подорожувати, зустрічатися та спілкуватися з цікавими людьми. На все своє журналістське життя запам'яталися мені зустрічі та інтерв'ю з Олесем Гончаром, Костянтином Степанковим, В'ячеславом Тихоновим, Софією Ротару, Олегом Блохіним... та хіба ж усіх пригадаєш... Які люди, які долі!

У тисячних лавах Національної спілки журналістів України сотні вихованців Ніжинської вищої школи. Навічно внесені до мартирологу журналістської спільноти України імена Заслужених журналістів України, вихованців Гоголівського вишу: *Григорія Зорки, Віталія Пригоровського, Олександра Безпалого, Петра Громового, Володимира Сапона...*, вибачайте якщо про кого забув. Вічна пам'ять їм та колегам, які стояли біля витоків інститутської газети «Alma mater».

У вересні 1992 року, ректор Ніжинського державного педагогічного інституту імені Миколи Гоголя, вікопомний Федір Арват благословив на життя перше число вузівської багатотиражки... Біля її витоків стояли *Олександр Безпалий, Павло Сердюк, Іван Довгоброд, Тамара Пінчук, Ігор Лапін...* Світа їм пам'ять.

Щира подяка за роботу в газеті колишнім редакторам *Тетяні Сидоренко* та *Наталці Ландар*.

У минулому активний дописувач газети, а нині магістр історії, журналіст електронних ЗМІ Михайло Ломоносов написав: «Журналістські традиції Гоголівського вишу підкріплюються і власним ЗМІ – такою рідною газетою «Альма матер», яка для багатьох студентів, та і викладачів, стала плацдармом для чогось вищого, стала досвідом, що допоміг рухатись далі».

В усіх куточках нашої Батьківщини працюють вихованці славетного Гоголівського університету. З екранів телевізорів, зі шпальт газет, з редакцій радіомовлення озиваються до своєї альма-матер випускники, які обрали журналістську професію. Це газетярі *Наталка Герасименко, Олена Лазун, Тетяна Загній, Олександр Бойко, Вікторія Гаврик, Аліна Ковальова, Марина Забіян...*; радіожурналісти *Людмила Сіра* та *Віктор Попок*; тележурналісти *Олександр Пилипець, Вікторія Найдьонова, Тетяна Миргородська, Олексій Маслов, Ольга Конопацька, Дмитро Казанцев...* вибачте, якщо когось не згадав.

А ще хочеться подякувати за багаторічну творчу працю колегам, журналістам-ветеранам, вихованцям Гоголівського вишу: заслуженому журналісту України *Олексію Нестеренку*, редакторам *Володимиру Яценку, Анатолію Шкуліні, Валентині Громовій* і чисельній армії кореспондентів. Здоров'я і наснаги Вам!

І насамкінець про нас... Нинішній творчий колектив «Альма матер»: редактор *Анна Лебедева*, «акули пера» – *Віталіна Скороход, Анна Парубець, Лесь Хонда...* Люди усі творчі, креативні, непересічні, націлені на спілкування... Оце вже випустили 268 число нашої газети. Чи багато це? Не нам судити, адже газету ми робимо для Вас, наш дорогий читачу. Але кожний номер газети сповнений не лише енергією нашого серця, нашого розуму, а ще й палкою любов'ю до справи, яку обрали.

Щиро вітаємо зі святом членів Національної спілки журналістів України *Валерія Кичка* та *Ігоря Волосянкіна* і дякуємо їм за чудові фото, які вони надають для нашого видання. Зі святом вас, дорогі колеги!

Олександр Забарний, доцент,
голова редакційної ради газети «Альма матер»,
член Національної спілки журналістів України.

ВІТАЄМО

Підведено підсумки конкурсу «Книга року – 2018»

Двадцятий рік поспіль Чернігівська міська центральна бібліотека імені М. Коцюбинського збирає у своєму приміщенні творців і шанувальників книг з усіх куточків Чернігівщини. 28 травня відбулась традиційна офіційна церемонія нагородження лауреатів конкурсу «Книга року – 2018».

Книги, видані у 2018 році, презентувались у номінаціях: наукова література, публіцистика, проза, поезія, гумор, дитяча література, видавця року.

Журі, до складу якого увійшли відомі письменники, науковці, журналісти, бібліотечні працівники та громадські діячі, більшістю голосів визначило переможців конкурсу «Книга року – 2018». Лауреатами став 21 автор. Усього на конкурс було

подано 27 книг 27 авторів.

У номінації «Проза» III місце здобув *Олександр Забарний* за книгу «Зорепад над Калюжинцями». Вітаємо *Олександра Вадимовича* з відзнакою та бажаємо йому подальших творчих злетів та вдячних читачів.

НОВИНИ НАУКИ

Сучасні виміри
української регіоналістики

Саме такою була наукова проблема Всеукраїнської науково-практичної конференції, яка відбулася 5 червня 2019 року в Гоголівській аудиторії Ніжинського державного університету. Ініціаторами проведення наукового зібрання стали: факультет культури та мистецтв Гоголівського вишу та Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Рильського НАН України. У конференції взяли участь 53 науковця із майже всіх регіонів України, від Івано-Франківська до Харкова, від Чернігова до Херсону. Конференція проходила як в очному так і в заочному форматах.

Учасників конференції привітали: Олександр Самойленко – ректор Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя; Володимир Рожок – академік, народний артист України, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри музичної педагогіки та хореографії НДУ, Микола Шкурко – голова Ради благодійного фонду «Ніжин».

З цікавими доповідями на пленарному засіданні конференції виступили: Микола Железняк – директор Інституту енциклопедичних досліджень (Київ), Валентина Кузик – старший науковий співробітник відділу музикознавства Інституту музикознавства, фольклористики та етнології ім. М.Рильського (Київ), Богдан Кіндратюк – доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника (Івано-Франківськ), Григорій Самойленко – доктор філологічних наук, професор Ніжинського державного університету ім. М.Гоголя (Ніжин), Анатолій Мартинюк – доцент кафедри мистецьких дисциплін Переяслав-Хмель-

ницького державного університету ім. Г. Сковороди, Інга Лобанова – старший викладач Національного університету мистецтв ім. І. Котляревського (Харків). А далі розпочалася робота в секціях: «Українська регіоналістика: суспільно-політичний, філософський контексти», «Культура України в площині етнорегіоналістики», «Вектори регіональних досліджень», «Краєзнавство у вимірах регіоналістики», «Видатні постаті рідного краю». Відбувалися жваві дискусії та обговорення.

Гості відвідали музейний комплекс університету та познайомилися із історичними місцями Ніжина.

І насамкінець, хочеться подякувати кандидату мистецтвознавства, доценту кафедри музичної педагогіки та хореографії, модератору конференції Олені Кавунник за якісну організацію та проведення наукового зібрання.

З конференції *Лесь Хонда*.

БІБЛІОТЕКА ІНФОРМУЄ

Вечір-портрет до 210-річчя Нестора Кукольника

«Он был частицею прославленного века...» – так про Нестора Кукольника, якому у 2019 році виповнилося 210 років від дня народження, сказав письменник В. Сологуб. У тіні ювілею великого Гоголя ця дата проходить непоміченою. Письменник, якого колись всерйоз вважали літературним суперником Пушкіна, тепер забутий так само незаслужено, як в минулому не в міру піднесений. Це та постать, коло якої дуже багато людей, і в той же час він надзвичайно самотній. Його любили за блискучі знання, обдарованість в літературному плані та м'який, чудовий характер.

Нестор Кукольник – не просто ровесник, а однокласник Гоголя по Ніжинській гімназії – сьогодні відомий, мабуть, лише як товариш Карла Брюллова і Михайла Глінки. Цій дружбі мистецтво зобов'язане

в першу чергу виникненням двох шедеврів: геніального портрета, створеного «чудовим Карлом», і циклу романсів «Прощання з Петербургом», написаного прославленим композитором на вірші Кукольника.

Символічним стало те, що вечір-портрет, присвячений ювілею вихованця Ніжинської вищої школи, пройшов у картинній галереї університету, де у другій залі розмістився портрет Нестора Васильовича руки Карла Брюллова. Про цей портрет розказала директор музейного комплексу Анна Парубець, яка наголосила, що у ньому відчувається не тільки рука майстра, а й душа самого Нестора Кукольника. Коли дивишся на портрет, то і справді здається, що Нестор Васильович продовжує жити і говорити з нами через століття та через відстані.

Ведучими заходу були студенти 3 курсу філологічного факультету Яришець Олександр та Проненко Ліза, які познайомили усіх присутніх з цікавими фактами з біографії Нестора Кукольника. Дуже проникливим було виконання романсу Михайла Глінки, який написаний на вірш поета «Сомнение» у виконанні Дмитра Бугрея, студента 1 курсу факультету культури і мистецтв.

Учасники заходу (Олександр Гур'єв, Наєнко Аліна, Горджевич Діана, Гальдіна Оксана – студенти філологічного факультету) занурили усіх присутніх у атмосферу 19 століття.

Як зазначив Олександр Забарний, 19 століття варто любити за його виховання. Які багатогранні постаті є випускниками Ніжинської гімназії вищих наук. Вони вільно володіли французькою, німецькою мовами у стінах закладу. Кукольник, крім цього, володів також російською, українською, польською, латинською, італійською, литовською та білоруською мовами. Надзвичайно обдарований, талановитий юнак був душею гімназійної спільноти, улюбленим учнем багатьох професорів.

Кукольник був справжнім інтелігентом, який не шкодував сил для суспільства. Збулися слова поета: «Кто-то вспомнит про меня и вздохнет украдкой...»

Анна Лебедева

Фестиваль польської культури пам'яті пані Фелікси Белінської

Понад двадцять років у місті Ніжині діє Спілка поляків «Астер», засновником якої стала громадський діяч пані Фелікса Феліксівна Белінська. Цьогоріч Голова Спілки поляків «Астер» пані Вероніка Мандрико зорганізувала черговий фестиваль, присвячений пам'яті пані Фелікси Белінської.

У Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя гостей зустрів ректор О. Г. Самойленко, за головуванням якого відбулася презентація книги «Поляки в Ніжині та їх роль в розвитку міста», написана у співавторстві професором Г.В. Самойленком та доцентом О.Г. Самойленком.

Із привітаннями до учасників та гостей фестивалю звернулись ректор НДУ Олександр Самойленко, Ніжинський міський голова Анатолій Лінник, депутат Ніжинської міської ради Володимир Мамедов. Окремі слова вдячності Голова Спілки «Астер» висловила на адресу членів Оргкомітет фестивалю – Люціні Ейми, Марії Наконечній, Олені Євдокименко, Максиму Потапенку, Юлії Кузьменко, Ярославу Йотці, Вікторії Борисюк.

У залі старовинного Гоголівського корпусу університету на гостей очікувала велика концертна програма, підготовлена митцями Ніжина та Ніжинського району за участю виконавців з міста Києва. Високий рівень професійного виконавства продемонстрували творчі колективи та солісти Ніжинської вищої школи.

На початку фестивалю прозвучали Державні Гімни України та Польщі у виконанні лауреата понад сорока Міжнародних конкурсів та фестивалів Молодіжного хору «Світич» Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя під орудою заслужених діячів мистецтв України, професорів Людмили Шумської та Людмили Костенко. Хор «Світич» має багаторічний досвід творчої співпраці з Посольством Республіки Польща в Україні, з Міжнародною Спілкою Польських Підприємців в Україні та зі Спілкою поляків «Астер», тому його виступ містив знакові для польської культури музичні твори польською мовою, а також українські народні піснеспіви у супроводі провідного концертмейстера Галини Брюзгіної.

Бурхливі овації супроводжували кожен твір програми Зведеного оркестру народних інструментів факультету культури і мистецтв НДУ ім. Миколи Гоголя та Ніжинського училища культури і мистецтв ім. Марії Заньковецької. Художній керівник та головний диригент оркестру – народний артист України, професор Микола Шумський презентував слухачам польські та українські твори у власній інструментовці, серед яких виокремлювались зразки польської музики: «Полонез» М. Огінського та «Полонез» В. Кіляра з музики до кінофільму «Пан Тадеуш».

Традиції академічного співу та фортепіанного виконавства факультету культури і мистецтв імені Олександра Ростовського представили старший викладач, завідувач секції постановки голосу кафедри вокально-хорової майстерності Алла Хоменко та кандидат пед. наук, доцент кафедри музичної педагогіки та хореографії Олена Спіліоті.

Окрасою фестивального концерту стали виступи дитячих колективів, лауреатів Міжнародних та Всеукраїнських конкурсів: Зразкового хору «Сяйво» Ніжинської ДМШ, диригент – заслужений працівник культури України Сергій Голуб, концертмейстер – О. Сінельнікова, Зразкового ансамблю танцю «Вікторія» Ніжинського міського Будинку культури, художній керівник – Вікторія Вишнева і Заслужений для польської культури Ансамблю пісні і танцю «Поляни з-над Дніпра» Спілки поляків України, керівник – заслужений діяч польської культури Леся Єрмак.

Гарне враження справили на слухачів виступи солістів: лауреатів Міжнародних та Всеукраїнських конкурсів Світлани Ігнатової та Сергія Охонька, а також Сергія Юскевича, Катерини Ровенчин, Ольги Пархоменко, Натаалі Євтушенко. Програму концерту українською та польською мовами вели Голова Ніжинської Спілки поляків «Астер» пані Вероніка Мандрико та директор Ніжинської центральної міської бібліотеки Олена Єкименко.

*Людмила Шумська, професор НДУ ім. М. Гоголя
Фото Анжеліки Плаксіно*

Неформальні об'єднання молоді та влада: взаємовідносини в умовах транзиту України до демократії

20 травня студенти та викладачі НДУ імені Миколи Гоголя взяли участь у роботі Круглого столу "Неформальні об'єднання молоді та влада: взаємовідносини в умовах транзиту України до демократії". Гостями заходу були видатні постаті сьогодення, початок громадської та мистецької діяльності яких припав на пізнорадянський період. Зокрема, лідер студентської Революції на граніті, телеведучий, журналіст, український політик, громадський та культурний діяч, Народний депутат України 6-го та 7-го скликань – Олесь Доній; український музикант-мультиінструменталіст, вокаліст, композитор, лідер гурту «Воплі Відоплясова» – Олег Скрипка; український історик, поет, громадсько-політичний діяч Павло Гай-Нижник.

Тема заходу об'єднала усіх учасників довкола проблем радянського минулого та практик неформальної молоді 80-х – 90-х рр. ХХ ст. Велике враження на студентів справила розповідь Олесь Донія про початки його громадсько-політичної діяльності та рівень психологічної готовності й усвідомлення молоддю людиною в Радянському Союзі усієї небезпечності ідейного протистояння з владою, а також втрату Україною свого історичного шансу на початку 1990-х рр. Справжнє захоплення викликала емоційна та яскрава розповідь Олега Скрипки про виникнення гурту "ВВ", рок-життя в роки перебудови та особливості відносин з владними структурами. Проте не тільки минуле цікавило учасників Круглого столу. Важливі проблеми сьогодення української молоді були підняті на обговорення. Так, Олесь Доній наголосив на дискримінованому становищі молоді України на законодавчому рівні та помилковості твердження про те, що "молодь – наше майбутнє". Натомість пан Олесь зауважив, що ставлення до молоді має стати "нашим сучас-

ним", бо лише за таких умов молодь може бути дійсно дієвою. Важливими меседжами у розмові Олега Скрипки зі студентами НДУ імені Миколи Гоголя та КУБГ були тези про важливість побутового патріотизму, що може виникнути лише на основі якісного національного продукту, про проблеми української мови у сучасному суспільстві та особливості ментальності українців (індивідуального та колективного IQ). Аналітичні коментарі Павла Гай-Нижника дозволяли протягом всього обговорення зосередитися на найважливіших аспектах минулого та сьогодення української молоді. Наскрізним питанням у виступах усіх гостей стала також проблема української національної ідеї. Неймовірна глибина та непересічність думок, їх яскравий життєвий досвід справили грандіозне враження на студентів-істориків НДУ імені Миколи Гоголя та КУБГ. Думаю, ця зустріч не лише залишиться у їхній пам'яті на довгі роки, але і стане певним життєвим дороговказом. Тож дякуємо нашим гостям – Олесю Донію, Олегу Скрипці, Павлу Гай-Нижнику за максимальну щирість та відкритість, а також модератору заходу Салаті Оксані за гостинність та чудову можливість "доторкнутися" до великого!

На завершення програми студенти отримали чудову можливість відвідати музей Київського університету імені Бориса Грінченка, за що окрема подяка Ользі Дудар.

Спасибі також усім учасникам заходу за Вашу участь та активність! Сподіваємося, що завдяки очільникам наукових товариств Денису Хохлову та Олександрі Запорожцю між студентами-істориками наших університетів будуть встановлені теплі та дружні відносини!

Юлія Кузьменко

ОЛІМПІАДИ, КОНКУРСИ

Студенти на Всеукраїнській олімпіаді з дошкільної педагогіки

23 і 24 травня 2019 року у Харкові відбувся другий тур Всеукраїнської студентської олімпіади з дошкільної педагогіки за тематичним напрямом «Шануємо Україну, пишаємось рідним краєм». Право представляти спеціальність «Дошкільна освіта» на всеукраїнському рівні отримали переможці першого університетського туру – Калюжна Алла та Маслак Алла. Вони гідно відстояли честь спеціальності «Дошкільної освіти» факультету психології та соціальної роботи Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Олімпіада проводилась на базі Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди, де зібрались близько 100 учасників – студентів різних кваліфікаційних рівнів (бакалаври, магістри), які представляли 32 університети України. Відзначимо високий рівень проведення олімпіади. Чіткість у плануванні і проведенні заходів, конкурсних турів олімпіади, складності й оригінальності завдань, конструктивної роботи журі, творчої взаємодії учасників створювали необхідні умови для максимальної реалізації учасниками олімпіади власного особистісно-професійного потенціалу.

Викладачі кафедри дошкільної освіти Матвієнко С.І., Аніщук А.М., Пісоцька Л.М., Черненко Т.В., Пісоцький О.П., Пихтіна Н.П., Кирилюк В.М., Бобро Л. В. активно допомагали студентам у підготовці до олімпіади. Завдяки цьому студенти показали високий рівень професійної підготовки. Ґрунтовні знання продемонстрували в межах проведення теоретичного рівня (90 тестових завдань). Відзначилися студенти й практичними вміннями в процесі проведення фрагменту комплексного заняття для дітей старшого дошкільного віку. Дівчата нагороджені грамотами: Калюжна Алла у номінації «Висока професійно компетентність», Маслак Алла «Креативний підхід до виконання завдання».

Два дні олімпіади видалися насиченими для дівчат, завдяки чому вони отримали неоціненний досвід, нові знання та знайомства. Також студенти мали можливість побачити низку визначних місць Харкова: Центральний парк культури та відпочинку ім. М. Горького, монумент Дзеркальний струмінь, майдан Свободи та Свято-Благовіщенський кафедральний собор.

Різноманітні наукові конкурси і змагання суттєво впливають на формування особистісних якостей та професійних компетентностей студентів, сприяючи виробленню унікальності і неповторності професійного портрету майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КУТОЧОК

Література другої половини ХХ ст. відчула на собі вплив двох щойно завершених світових воєн. Тітв світу лежало в руїнах, кількість людських жертв вилір'ялася мільйонами. Людство не могло оговтатися від шоку злочинів німецького нацизму й радянського сталінізму. Світовий прогрес мав як переваги, так і недоліки. З одного боку, політичились умови життя, а з іншого – цивілізація почала поглинати особисті інтереси, дійсність перетворювалася на «механічний театр-паріонеток, де режисером виступила пані Машина» (А. Калюж). Урбанізація призводить до знеособлення людини, яка почуває себе «дуже незатишно у холодному Всесвіті» (У. Еко).

Центральне явище літературного процесу другої половини ХХ ст. – перехід до постмодернізму, який філософ А.М. Фуко назвав «хворобливим дитям літератури кінця віку, сповненим лихих передчуттів, катастрофічності, страху перед дійсністю».

Усе це надихнуло нас, небайдужих серцем і душою студентів філологічного факультету, на творчі звершення.

***

Мене пригнічує сліпа бездушність
У стосунках сьогодення між людьми.
На брехні вершиться їхня мужність.
Ваше сонце згасло, всі з п'ятьми,
До чужого горя незворушні,
Люди ненаділені крильми.

Всюди зрада, лицемірство і обман.
Ми ж так звикли жити, мов туман,
Сновигає вулицями міст,
Он як міря кроки, он хто реаліст.
Це дорослий йде... впізнаєш себе?
А душа сліпа і не думає навіть вбога,
Що все ж буде вона на порозі згодом у Бога.

Ой, як важко ж це,
Вибиратись з дитинства в дорослість.
Душа чиста ще,
А уже заглядає в порочність.
Ой, як важко ж це,
Але вибір є межовий.
Знайди істину ти,
І навіки будеш живий!

Скребець Дарина, УР-41

***

Чи буває ніжність неземна,
Така, як білі пелюстки цвітіння вишень.
Таких ночей яскраво білосніжних,
Зорей янтарносніжних не бачила ще нині я.
Провина не давала в небо подивитись,
Бо грішні зіниці не рівня небесній зірці.
Я вперше бачу таку ніч,
Я вперше дихаю тобою,
Я мовби твоя тінь, що йде опліч,
Не зраджу, залишусь собою.
Я стану вічно цінувати ніч,
Яка дала насититись любов'ю.

Кот Юлія, УР-41

***

Південний вітер Провансу горнеться до трав. Цілує. Гріє.
Тонуть в солодких туманах затишні міста.
Жан-Батист лише кульгавий покалічений підмайстер,
але створить абсолютно вишуканий аромат.
В'ються стрічками нарциси, черемхи і левконії.
Відблиск сонця на пасмі у дівочої скроні.
Жан-Батисту не відома жалість і немає спокою.
Залишаючи хребти і наліті луки, він йде –
танцюють запахи каміння, колосся, трави,
повзуть річки, і гори блідніють вздовж кромки льодів.
Жан-Батист знайде нитки – рівно двадцять чотири,
а з двадцять п'ятої витче минущу любов –
закупорить флакон, овіяний ароматом:
сіль, сира земля, похоронний латунний дзвін.
Буде ніжність у волокнах найтоншого дистильату,
нескінченна юність в краплі його духів.
Перед ними розтануть і армії, і дофіни,
королі упадуть, трісне булатна сталь.
Жан-Батист йде, пахне вітром і деревиною,
скляніє в крихтах туману Плон-дю-Канталь.

Дяченко Марина, УК-41

***

*А якщо чума – не хвороба?
А якщо не існує чуми,
Що ламає людям суглоби?
А якщо чума – це ми?
Не зачумлені, ні; ті, що зачумлюють.
Безпоцядно знищують геть усе.
і Людина навіть не думає,
Що в обіймах Чуму несе.
Замість життя – бацила росте.
Висмоктує людяність до останньої краплі.
Боротися з нею? Та ні. Це пусте.
Абсурдно,
Даремно.
Не варто.
Вже здружились. Злились воедино.
Дві сили: Людина й чума.
Й по суті, нема вже людини.
Та й чи колись була?
Чуму пам'ятаю чітко,
Людину ж важко згадати.
Від неї залишилась тільки
Душа, розірвана навпіл.
Вона ще ледь-ледь жива,
Із надією простягає руки
Й терпеливо чекає рятунку.
Доки людина-чума
В рядочок складає трупи.*

Стасюк Ірина, УР-41

ОБЛИЧЧЯ НОМЕРУ

Соло для викладача вокалу

Під час навчання на факультеті культури і мистецтв у Гоголівському вищій Алла Хоменко не вважала себе найкращою ученицею, хоча оцінки мала добрі. У ті часи педагоги студентів більше критикували, багато вимагали, а хвалили рідко. Уже згодом, підвищуючи кваліфікацію викладача вокалу в Російській академії музики імені Гнесіних у Москві, у Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського в Києві, в аспірантурі Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя вона переконувалася в тому, що розвивала себе і як вокалістка, і як педагог, правильно.

Мені пощастило чути її сопрано в часи активних виступів. 25 років тому нас познайомив Сергій Родін, тоді директор Ніжинського краєзнавчого музею імені Івана Спаського. Освічений історик і музикант підтримав мою ідею відродження в Ніжині салонного музичування саме в художньому відділі керованого ним закладу. «Познайомтеся з Аллою Хоменко і Валентиною Коробкою», – порадив він мені. І відтоді почалося наше цікаве творче спілкування.

Пригадую перший концерт-портрет, присвячений народній артистці України, нашій знаменитій землячці Марії Заньковецькій. Натхненні її життям і творчістю, українськими народними піснями, романсами Миколи Лисенка з репертуару Марії і ми, і глядачі не помітили, як промайнули півтори години. Обговорюючи успіх, зазначили, що в особі концертмейстера Галини Брюзгіної маємо розумного критика з розвиненим естетичним смаком.

А яку насолоду отримували під час репетицій!... Алла виконує романс О. Спіро на слова Д. Ратгауза «Не заживай огня». Я – єдиний слухач, раптом ловлю себе на думці: «Невже я при цьому присутня?» У глибокому образі чую мрію, спогад, осмислений нелегким жіночим досвідом.

Затихає останній звук, і камерну тишу делікатно порушує концертмейстер: «Ти ще ніколи так не співала»...

Подібне переживали слухачі в Києві в Будинку-музеї Марії Заньковецької. Програма «Душа незглибима» про знаменитих жінок. Вокал тонко передавав тугу Шарлотти та пристрасть Адрієни Лекуверер, переконаність у своїй правоті Сари Бернар. Одних почуття наспражувало в сценічному образі чи в літературі, іншим заважало. Оця боротьба проти пристрасті та відданість їй звучала в романсах і аріях. Наприкінці програми, коли ми в єдиному подихові відривалися від буденності й жили лише почуттями героїнь, зал німів, а після паузи вибухав щирими захопленими оплесками. Уже немолодий чоловік виголосив: «Наскільки зачарована таїна жіночої душі, слухаєш Вас і не відчуваєш дна!»

У Київському будинку вчених, у картинній галереї «Лавра», у Будинку вчителя, у Будинку письменників з нами виступали народні артисти України, лауреати міжнародних конкурсів Валерій Буймистер, Микола Шопша і Юрій Василенко. Вони не приховували здивованого зачарування: «Це ж треба, у провінційному Ніжині такі голоси і таке професійне звучання!»

У Франції Алла Хоменко виступала разом із хором «Світлич». Після «Хабанери» з опери Ж. Бізе «Кармен» до неї підходили французи, котрі розказували й показували, як їй спів викликає в них дрижаки.

Співати саме так нашу героїню змушувала відповідальність і перед наставницею, заслуженою артисткою України Марією Бровченко, і перед власними учнями. Щоби бути взірцем для них, треба самому весь час ставити перед собою високу мету й до неї тягнутися, як до лінії горизонту.

Останніми роками Алла Борисівна вважає студентів найкращими своїми творіннями. Як професійно виріс і постійно зростає Сергій Гладарьов! Він не тільки сам за своїх секрети співу, а й методику своєї вчительки, передає її тепер учням Ніжинського коледжу культури імені Марії Заньковецької. Увесь час поповнює репертуар уже колега Любов Пархоменко. Члени журі одного з конкурсів у Львові розпитували їх (тоді ще студентів) про те, де вони навчаються й дивувалися, що в Ніжині, а не в столиці. Аллі Хоменко було приємно почути від поважних львівських колег таке резюме: «Справа не в тому, де ви вчитеся, а хто вас вчить».

У конкурсах найвищого ґатунку перемагали Тетяна Дяченко та Анастасія Іваненко-Коленда, Тетяна Ігнатова, Анастасія Терещенко, китаєць Ван Чжи Бін. Їхні успіхи надихнули старшого викладача кафедри вокально-хорової майстерності Аллу Хоменко на цікавий проект, а саме: «Вокальні традиції Ніжинської вищої школи». У його рамках торік відбувся перший експериментальний показ сцен із опери Петра Чайковського «Євгеній Онєгін» та однойменного роману у віршах Олександра Пушкіна. Спроба виявилася настільки вдалою, що наприкінці 2018–2019 навчального року ми побачили ще професійнішу роботу: сцени з опери Семена Гулака-Ар-

темовського «Запорожець за Дунаєм». Виконавський рівень був настільки високим, що ми всі милувалися ліричними та комічними образами, створеними Маріанною Тисевич і Ярославом Йоткою, Тетяною Дяченко і Дмитром Бутреєм.

Після концерту в Чернігівському обласному філармонійному центрі фестивалів та концертних програм «Вокальний абонемент» на початку цього року за участю лауреатів всеукраїнських та міжнародних конкурсів Сергія Гладарьова та Любові Пархоменко заслужений діяч мистецтв України Олег Васюта назвав значення Ніжина в музичній культурі краю надзвичайно великим. «Він якщо й не перший, то й не другий», – визнав мистецтвознавець. Потужним фіналом цього концерту стало виконання нашим дуєтом заключної сцени із опери Петра Чайковського «Євгеній Онєгін».

Концертом до 100-річчя від дня народження Марії Федорівни Бровченко Алла Борисівна Хоменко довела першість Ніжинської вокальної школи. «Ми побачили столичний рівень, – поділилася зі мною враженням донька ювілярки, викладач Ніжинського коледжу культури імені Марії Заньковецької Надія Кирилук. – Хоча подія сталася не в Києві чи в Юрмалі, а в Ніжинському будинку культури». У камерній тиші великого залу однаково професійно прозвучали українські народні та естрадні пісні, арії з мюзиклів, оперет та опер у виконанні безпосередніх учнів Бровченко та вже їхніх учнів. Старше покоління через вокальні дуети, квартети, тріо й арії згадувало, а молодше нагадувало Аллі Хоменко, Валентині Коробці, Валерію Курсону, Світлані Козловіч, Натаалі Даньшиній про їхню зреалізовану молодість.

Я люблю бувати в класі постановки голосу Алли Хоменко під час занять. Я бачу, як вона любить своїх студентів з усіма їхніми успіхами й невдачами. Стала свідком її діалогу з деканом факультету культури й мистецтв імені Олександра Ростовського. «Цей талановитий хлопець може не відбутися як співак через складний характер. Давайте перетерпимо». Її терпіння часом перевершує всі сподівання.

У навчальному посібнику «Краєзнавство у сценічній практиці студентів факультету культури й мистецтв» відмінник освіти України, досвідчений педагог зазначає: «Проблема виховання самостійності студентів пов'язана з поширеними помилками в практиці викладачів-вокалістів: це, по-перше, порушення гармонійності музичного розвитку, яке веде до різкої однобічності і, по-друге, дуже велика активність педагога, яка паралізує ініціативу студента. Мистецтво педагога виявляється у виборі найкращого для кожного студента шляху».

Останній концерт-звернення до Марії Бровченко завершувався ансамблевим виконанням пісні з такими словами: «Йдучи до Вас, я йду до себе». Дарований Богом голос потребує всежиттєвого самоудосконалення через власну творчість і продовження в учнях.

Надія Онищенко

На фото: Кармен – Алла Хоменко

ALMA MATER

Засновник – колектив Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

***

Газета виходить українською мовою раз на місяць окрім липня і серпня. Обсяг 2 друк. аркуші.

Тираж 900 примірників.

Свідцтво про державну реєстрацію ЧГ 442-91ПР

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Голова редакційної ради – Олександр Забарний

Редактор: Анна Лебедева

Члени ради: Григорій Самоїленко, Віталіна Скороход, Анна Парубець, Сергій Іванюк, Аліна Лещенко

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: 16602, м. Ніжин Чернігівської обл., вул. Графська, 2, університет, новий корпус, кімната № 213, внутрішній телефон 10-39, email: almandu1982@gmail.com

Комп'ютерна верстка, набір та макетування: Анна Лебедева

Коректор: Анна Парубець

Віддруковано у Видавництві НДУ імені М. Гоголя

Замовлення №102

* Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій. * За точність викладення фактів відповідає автор.

* Редакції надано право редагувати й скорочувати матеріали. * При передрукуванні матеріалів обов'язково посилатися на газету «ALMA MATER»